

встановлення ознак суб'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 365-2 КК України, вимагає ретельного аналізу фактичних обставин справи, врахування специфіки професійної діяльності особи та комплексної оцінки всіх доказів.

Наступною обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони досліджуваного правопорушення є спеціальна мета – отримання неправомірної вигоди для себе чи іншої фізичної або юридичної особи. Неправомірна вигода може виявлятися як у формі матеріальних благ (наприклад, грошові кошти, цінні папери, майно тощо), так і у формі нематеріальних переваг (зокрема, пільги, преференції тощо), вигоди чи послуг нематеріального характеру. При цьому неважливо, чи була фактично отримана вигода – достатньо того, щоб особа вчинила зловживання з наміром її отримати.

Необхідною умовою забезпечення принципів законності та справедливості у кримінальному праві є загальна єдність підходів до тлумачення суб'єктивних ознак складу досліджуваного правопорушення, чому сприятиме подальший розвиток практики судових розглядів цієї категорії справ.

Список використаних джерел

1. Бабанли Р.Ш., Оніщук О.М. Суб'єктивні ознаки злочину, який полягає у зловживанні нотаріусом своїми повноваженнями (ст. 365-2 КК). Часопис цивільного і кримінального судочинства. 2013. № 2 (11). С. 118-127.

Горбуліч Юрій Юрійович,

*студент Маріупольського
державного університету*

Науковий керівник:

Політова Анна Сергіївна,

*доцент кафедри права Маріупольського
державного університету, кандидат
юридичних наук, доцент*

ПРОТИДІІ ФІШИНГУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

В умовах повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України, наша держава веде боротьбу не тільки із зовнішнім ворогом, відстоюючи свій суверенітет, територіальну цілісність, а й таким явищами як корупція, кіберзагрози. Особливої актуальності набуває й шахрайство в Інтернеті.

Як відзначає І. М. Чекмарьова, «шахрайство в Інтернеті стало особливо актуальним в умовах пандемії коронавірусу та російсько-української війни з кількох причин: по-перше, зростання використання Інтернету: у зв'язку з обмеженнями під час воєнного стану і карантинними заходами, люди стали активніше користуватися

Інтернетом для здійснення покупок, отримання інформації та зв'язку з оточуючим світом. Це створює більше можливостей для шахраїв залучити нових жертв. По-друге, емоційна уразливість: пандемія та війна породили страх, тривогу та нестабільність в суспільстві. Шахраї використовують ці емоційні переживання, щоб обдурити людей, запропонувавши шахрайські схеми захисту від вірусу, військові благодійні фонди тощо. По-третє, фінансові труднощі: багато людей втратили роботу або стали стикатися з економічними труднощами. Шахраї використовують події в країні, щоб запропонувати фіктивні можливості заробітку або фінансову допомогу. Необхідно згадати і про дезінформацію: в умовах війни шахраї можуть використовувати дезінформацію для просування своїх інтересів. Вони поширюють фейкові новини, листи-ланцюги та іншу неправдиву інформацію, щоб отримати доступ до особистої інформації або грошей» [1, с. 640].

Аналіз наукових публікацій щодо протидії фішингу в Україні, вказує на те, що дослідники асоціюють такі діяння здебільшого як цифровий злочин або кіберзлочин. Проте, фішинг – це шахрайство з метою отримання особистих даних користувачів. До фішингу відносять: а) розсилку фальшивих електронних листів або повідомлень з метою обманом змусити користувачів розкрити свої особисті дані, такі як паролі, номери кредитних карток або іншу конфіденційну інформацію; б) створення підроблених веб-сайтів, які виглядають як справжні, щоб користувачі вводили свої дані. Крім того, діяльність кіберзлочинців кваліфікується за статтю 200 Кримінального кодексу України – незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами до-ступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення та ч. 4 статті 190 Кримінального кодексу України «Шахрайство, вчинене шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки», стаття 231 Кримінального кодексу України «Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю» [2, с. 13]. Але достатньо цього для протидії таким діянням?

Вважаємо, що для протидії фішингу в Україні взагалі, та в умовах правового режиму воєнного стану, зокрема, необхідно:

– Доповнити КК України 2001 р. статтю, яка б передбачала відповідальність за розсилку фальшивих електронних листів або повідомлень з метою обманом змусити користувачів розкрити свої особисті дані, такі як паролі, номери кредитних карток або іншу конфіденційну інформацію, а також створення підроблених веб-сайтів, які виглядають як справжні, щоб користувачі вводили свої дані (фішинг). Таке удосконалення Закону України про кримінальну відповідальність відповідатиме Будапештській конвенція про кіберзлочинність та директивам Європейського Союзу.

– Створити Єдиний державний центр протидії фішингу, а також розширити повноваження Департаменту кіберполіції Національної поліції України щодо блокування «шкідливих» ресурсів;

– Проводити інформаційні кампанії, спрямовані на ознайомлення із різними формами шахрайств в мережі Інтернет, у тому числі й фішингом, що сприятиме підвищенню інформаційної грамотності населення.

Окрім того, не можна залишити поза увагою, також захист критичної інфраструктури від «фішингових атак».

Разом з тим, порушені нами питання потребують подальшого дослідження та більш ґрунтовного аналізу щодо протидії фішингу кримінально-правовими засобами.

Список використаних джерел

1. Chekmaryova I. N. Internet fraud as one of the types of fraud. Analytical and Comparative Jurisprudence. 2024. №. 2. P. 639-643. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.02.106>.

2. Slobodiska O. A., Bakhnovska I. P. Personal responsibility for illegal actions on the Internet: legal and ethical aspects. Uzhhorod National University Herald. Series: Law. 2024. Vol. 3, no. 84. P. 11–16. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.3.1>.

Грігоца Сергій Юрійович,

курсант Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Симоненко Наталія Олександрівна,

доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ

Актуальність наукового дослідження кримінально-правової характеристики державної зради (ст. 111 Кримінального кодексу України, далі – КК) зумовлена глибокими трансформаціями у сфері національної безпеки, що відбуваються на тлі збройної агресії російської федерації проти України. В умовах воєнного стану значно посилюється потреба у вдосконаленні правового механізму протидії злочинам, які посягають на основи державного суверенітету, територіальної цілісності, обороноздатності та політичної незалежності.

У сучасному вимірі державна зрада набуває якісно нових форм, які вимагають переосмислення її кримінально-правової природи та практичних аспектів кваліфікації. Йдеться не лише про класичні прояви, такі як шпигунство, перехід на бік ворога чи передання державних відомостей, а й про приховані, латентні види сприяння державі-агресору, зокрема через інформаційно-психологічний вплив та